

Rapport om studenters syn på engelska i utbildningen, hösten 2005

Under hösten 2005 genomförde Utbildningsenheten vid Chalmers Studentkår en enkätundersökning om hur ett urval av studenter på Chalmers ser på det faktum att all undervisning på avancerad nivå (år 4 och 5) med start från och med hösten 2007 kommer att bedrivas på engelska. Denna rapport är en redogörelse för de resultat som framkom genom enkäten.

Bakgrund

Chalmers har beslutat att alla civilingenjörsprogram från och med hösten 2007 ska avslutas med ett masterprogram på 80 poäng (inkl. examensarbete). Målsättningen är att det ska erbjudas runt 40 olika masterprogram som är öppna för såväl Chalmers civilingenjör- som högskoleingenjörstudenter (de senare efter viss komplettering), studenter från andra högskolor i Sverige samt internationella studenter. Därmed kommer all utbildning de sista två åren av grundutbildningen att ges på engelska. Efter att ha hört en del oroliga röster kring detta faktum beslutades i samråd med masterexamensansvarig Susanne Aalto att vi skulle genomföra en mindre enkätundersökning bland studenter på Chalmers för att få en klarare bild över studenternas syn på frågan.

Metod

En nätbaserad enkät skickades ut till 500 slumpvis utvalda studenter i årskurs två till fem, merparten av de svarande angav att de läste trean, fyran eller femman. Eftersom enkäten skickades ut i början av september bedömdes att förstaårsstudenter inte hade vistats tillräckligt länge på Chalmers för att ha hunnit skapa sig en uppfattning om många av frågorna. Svarstiden för enkäten var en dryg månad och det sändes ut en påminnelse med en dryg vecka kvar till deadline. Av de 500 tillfrågade var det dock endast 196 som besvarade enkäten vilket naturligtvis bör vägas in vid tolkning av resultaten.

Enkäten utformades med ett antal övergripande frågor om hur studenten ser på sin situation idag, därefter följde ett par konkreta frågor om engelska i utbildningen och hur studenten ser på sina förutsättningar för att läsa hela utbildningen på engelska. Som avslutning ställdes ett antal frågor om näringslivets involvering i utbildningen. Majoriteten av frågorna var av flervalsskaraktär. Sist i enkäten fanns utrymme att lämna kommentarer.

Resultat

Den bild studenterna målar upp av nuläget är att mindre än 25% av föreläsningar, laborationer och handledningar hålls på engelska, däremot anger en majoritet av de svarande att 50% eller mer av litteraturen är engelsk.

På frågan hur studenterna ser på sina föreläsares engelsk- respektive pedagogiska kunskaper svarar de flesta att det är svårt att ge ett generellt svar på den frågan utan det varierar kraftigt mellan olika föreläsare. De flesta anger dock "varken bra eller dåliga" alternativt "bra" som svar.

Endast 5% av de svarande tror att det kommer bli ett stort problem för dem att läsa allt på engelska, 35% svarar att det kommer bli ett litet problem och hela 60% tror inte att det kommer bli något problem överhuvudtaget.

Dock är det många studenter som efterfrågar extra undervisning i engelska under de första tre åren, de flesta anser dock att denna bör vara frivillig.

En av frågorna löd "Är näringslivets språkkrav något som gör dig mer motiverad att läsa på engelska?" På denna svarade drygt 75% att så var fallet. Generellt vill nästan alla studenter se mer involvering av näringslivet i sin utbildning och då i form av gästföreläsningar, praktik och studiebesök.

Resultaten av fritextsvaren ger en splittrad bild. Många lyfter fram bristerna i lärarnas engelskkunskaper. De är i allmänhet inte så bekymrade för egen del att inte klara studierna, däremot är de oroad över att lärarnas språkkunskaper inte är tillräckliga för att bedriva kvalificerad undervisning och är därför rädda att kvaliteten på utbildningen kommer att försämrans. En del uttrycker också oro för att deras eget språk och förmåga att kommunicera sin kunskap kommer att försämrans om de läser på engelska.

En hel del studenter lyfter fram faran med att det svenska språket utarmas genom att man läser på engelska. De menar att majoriteten av de svenska studenterna kommer att arbeta i Sverige och att det är en stor kompetensbrist om man inte kan de svenska facktermerna, man behöver kunna båda. Ett par studenter anser att man på en svensk högskola borde få möjlighet att välja om man vill läsa sin utbildning på svenska. Någon föreslår att i de fall en kurs går fler än en gång på ett läsår vore det bra om den en gång hölls på svenska och en gång på engelska.

Ett par studenter framhåller också att engelsk litteratur i allmänhet är betydligt dyrare än svensk och att de därför inte vill ha fler kurser på engelska

En slutlig kommentar var att undervisning och litteratur på engelska ytterligare kommer att försvåra för studenter med funktionshinder i läs- och skrivförmåga samt studenter som redan har svenska som ett andra språk.

Slutsats

Bilden som framträder ur enkätsvaren är att studenterna inte är så oroad för egen del men däremot att det fordras en generell kompetenshöjning av lärarnas förmåga att föreläsa på engelska. Insatser bör således sättas in av Chalmers för att säkerställa att lärarna har tillräcklig kunskap i engelska för att kunna hålla undervisning, handledning osv. på engelska. Sannolikt är det en del lärare som känner en viss osäkerhet inför övergången svårigheten är dock hur kompetensen generellt ska bedömas. Att tvinga alla undervisande lärare att genomgå ett diagnostiskt test är en mycket kontroversiell fråga, ett valfritt sådant borde dock finnas att tillgå. Därefter måste de lärare som själva bedömer att de behöver förbättra sina kunskaper få möjlighet till denna kompetensutveckling inom ramen för sin anställning.

En inte oviktig aspekt i sammanhanget är hur studentens lärande påverkas av att inte lära på sitt modersmål och vilka anpassningar av pedagogik och undervisningsmetod som krävs för att studenternas inlärnin inte ska bli lidande i för stor utsträckning.

För att undvika en alltför abrupt övergång från undervisning på svenska till undervisning på engelska bör en successiv upptrappning av de engelska inslagen ske under de första tre åren. Det skulle helt klart vara värdefullt för studenterna att ha möjlighet att läsa engelska under de första åren likväl som att undervisas i hur engelsk komposition av teknisk rapportering skiljer sig från den svenska normen. Ett intressant upplägg för stödundervisning i engelska pågår på Industriell Ekonomi där man inför tvåan får välja att genomgå ett diagnostiskt test. Efter testet får de tips på vilka delar som behöver förbättras och kurser erbjuds av Institutionen för Fackspråk och kommunikation inom dessa olika områden. Efter ett år görs testet på nytt för att se om ytterligare kurser behövs. Detta är något som kanske borde provas i större skala på Chalmers.